

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 390-1916)

Originalt emne

Boligforhold

Boligtilsyn

Uddrag fra byrådsmødet den 26. oktober 1916 - side 11

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 390-1916)

Indstilling fra Sundhedskommissionen om Indførelse af offentligt Tilsyn med Boliger, saalydende:

"Af den allervæsentligste Betydning for Befolkningens Sundhed og Velvære, er de Forhold, hvorunder den bor. Dette Spørgsmaal har i de senere Aar rundt om mere og mere tiltrukket sig Opmærksomheden, og der er arbejdet meget dermed i Erkendelsen af, at der tiltrænges en Overvaagen af disse Forhold fra det offentliges Side særlig i Byerne, hvis Udvikling medfører, at Beboelseshusene bliver større og større, mere og mere menneskefyldte, og at store Lejehuse træder i Stedet for mindre Huse, der ejedes og beboedes af en enkelt Familie.

Med Hensyn hertil er der adskillige Steder i andre Lande indført offentligt Tilsyn med Boliger særligt Lejeboliger. Her i Landet har Bevægelsen ikke endnu givet sig Udslag, men i Norge og Sverrig, særligt i sydsvenske Byer, der i mange Forhold ligner vore større Købstæder, er den i rig Udvikling og har antaget sin særlige Form som en vejledende, raadgivende, forebyggende Virksomhed, der sikkert ogsaa vil være den mest attraaværdige her.

I den Henseende skal vi henvise til medfølgende Uddrag af en Beretning om en Rejse, som

et Udvalg af Sundhedskommissionen i Fjor foretog til Malmø og Lund for at studere Boliginspektionen. Sammesteds findes ogsaa Meddelelse om nogle lagttagelser, som Kommissionen fik Lejlighed til at gøre for nogle Aar siden paa en Rejse for at gøre sig bekendt med hygiejniske Forhold i Gøteborg.

Sundhedskommissionen skal nu foreslaa det ærede Byraad at oprette et Boligtilsyn her i Aarhus, væsentlig efter det Princip, der er fulgt, og i den Aand, i hvilken det udføres i de anførte Byer, eventuelt med de Lempelser, som Forholdene her maatte medføre.

De almindelige Bevæggrunde, som taler for Oprettelsen af Tilsynet, og som har været bestemmende for de anførte skaanske Byer, vil bedst ses af Beretningen, ligeledes vil der i denne findes Beskrivelse af, hvorledes Tilsynet i det enkelte gaar for sig, hvad der tilstræbes, og hvad der kan udrettes derved. Det vil ses, at der kan opnaas betydelige Fordele ogsaa udover det snævrere Tilsyn med Boligerne.

I Slutningen af Beretningen vil man finde anført de Grunde, der kunde tale for at faa et Boligtilsyn af den Art som det beskrevne indført i Aarhus.

I den senere Tid er imidlertid et nyt Forhold kommet til, som gør Indførelsen af den nævnte Institution endnu mere paakrævet,

Der er for Tiden her i Byen som andetsteds en Bolignød, som navnlig mærkes af smaatstillede Familier, særlig saadanne med mange Børn, og som sikkert vil tiltage i den nærmeste Fremtid. Dette vil mulig medføre, at Værelser og Lejligheder, som egentlig ikke er velegnede til Beboelse, bliver taget i Brug dertil, og det kan maaske blive nødvendigt at stille sig noget lemfældigt med Hensyn til Fordringerne til Beboelsesrum. Med andre Ord, en stor Del af Befolkningen og det navnlig Fattigfolk og Familier med mange Børn, der trænger allermost til at leve under sunde Forhold, vil komme til at bo i sundhedsmæssigt uheldige Boliger, f. Eks. i Kældere og i Rum, der fra Begyndelsen ikke ere beregnede til Beboelse, men som under den herskende Nødsstand bliver indrettede dertil. Det kan som sagt blive uundgaeligt at finde sig i dette, men netop da vil det være af yderste Vigtighed at have nøje Indseende med saadanne Boliger og deres Omgivelser, saa at de i hvert Fald kan indrettes og benyttes saa godt som det efter Omstændighederne vil være muligt.

Tilsynet vil være af stor Betydning saavel med Hensyn til Befolkningens almindelige Sundhedstilstand som under eventuelt optrædende Epidemiforhold. At usunde og vanrøgtede Boliger befordrer smitsomme Sygdommes Udbredelse er vel kendt. Under den

betydelige Udbredning af Cerebrospinalmeningitis her i Byen i afvigte Foraar syntes saaledes det Forhold at gøre sig gældende, at de Familier, indenfor hvilke flere Medlemmer blev angrebne - medens Sygdommen ellers i det hele optraadte spredt og enkeltvis - var saadanne, der levede i daarlige fugtige Lejligheder tæt sammenklumpede i enkelte Rum.

Som det er fremhævet i Beretningen, vil det ved gode Raad og Anvisninger til Husejer som til Lejer ofte kunne lykkes at skaffe om ikke ideale saa dog taalelige Forhold selv i mindre gode Boliger.

Vi skal derfor tillade os at anmode det ærede Byraad om at tage under velvillig Overvejelse at indføre denne Institution, der ikke vil medføre nogen stor Udgift, og som kan være af uberegnelig Værdi for Borgernes Sundhed og Byens Renlighed."

Formanden forelagde Sundhedskommissionens Indstilling, idet han bemærkede, at han nærmest havde tænkt sig den henvist til Budgetudvalget og, saafremt dette gjorde Indstilling, til en 2. Behandling i Byraadet. Skulde Budgetudvalget ikke gøre Indstilling, kunde Sagen tages op ved næste Budgetbehandling. Det var Talerens Overbevisning, at Sagen var af ikke ringe Betydning, og at der nok kunde trænges til et saadant vejledende Tilsyn, som Sundhedskommissionen anbefalede at oprette.

Samuelson oplyste, at Sagen længe havde været paa Tale i Sundhedskommissionen, og at det havde været Meningen at vente med Indstillingen til Budgetbehandlingen, men at man paa Grund af de ekstraordinære Boligforhold havde besluttet at fremkomme med den nu. Det foreslaaede Tilsyn vilde sikkert have stor Betydning for Byen, og det var jo ikke en politimæssig Undersøgelse, men et vejledende Tilsyn, der tilsigtedes, og som i Lighed med Ordningen i andre Lande, skulde udføres af Damer. Hverken Grundejerne eller Lejerne kunde næppe have noget der imod, da Tilsynet jo kun skulde være raadgivende og vejledende. Taleren havde set Systemet i Virksomhed i Gøteborg og fandt det meget tiltalende og nyttigt, særlig hvor Lejlighederne var smaa og fugtige og derfor hyppigt Arnesteder for Sygdomme. Enkelte Steder var det foreslaaede Tilsyn slaaet sammen med Tuberkuloseilsynet. Udgiften kunde næppe blive ret stor, højst en 3000 Kr. aarlig.

Mikael Johansen bemærkede, at det snart ikke var morsomt at være Grundejer, og at det var et mærkeligt Tidspunkt at komme med dette Forslag, omtrent samtidig med, at der i Rigsdagen var fremsat Forslag om Nedsættelse af en Boligkommission, der ogsaa skulde behandle lignende Spørgsmaal som det foreliggende. Efter al Sandsynlighed vilde

Lovforslaget snart blive vedtaget, hvorefter Kommissionen vilde blive nedsat, og da dens Betænkning skulde være færdig til Nytaar, kunde man nok afvente den, inden man tog Sagen op.

Christensen vilde anbefale Sundhedskommissionen at lade Samvittigheden sove lidt, da det vist ikke i Øjeblikket vilde være praktisk at undersøge Lejlighederne, eftersom der for Tiden blev beboet Boliger, som var under al Kritik, men som man ikke godt kunde undvære. Iøvrigt kunde man næppe paa den Maade med synderligt Resultat opdrage Folk til at holde deres Lejligheder i Stand. Indstillingen burde henvises til Budgetudvalget, som saa kunde overveje den til Budgetbehandlingen.

Formanden havde ogsaa tænkt sig, at den eventuelle Boligkommissions Betænkning kunde komme til at berøre disse Forhold.

Samuelson kunde godt være enig i at lade Sagen bero en Tid, hvad den jo ogsaa vilde komme til, naar den blev henvist til Budgetudvalget.

Henvistes til Budgetudvalget.